

Škola Forex trgovanja

Indikatori u tehničkoj analizi

piše: Dragan Berger
d.berger@emagazin.co.yu

Ako ste savladali čitanje grafova i svećica koje smo obradili u prethodnom broju, možete se upustiti u prve korake tehničke analize

Ako ste pažljivo analizirali lekciju iz prethodnog broja, verovatno ste zaključili da je trend vaš najveći prijatelj u trgovanju. Sastavni deo tehničke analize je analiza indikatora koja se generalno zasniva na istoriji cena. Indikatori

se mogu fokusirati na izračunavanje različitih parametara uzimajući u obzir istoriju cena, vreme i volumen. Generalno najveći broj indikatora se zasniva na istoriji cena i kao takvi su bazirani na istoj osnovi, što nam govori da u suštini nisu genetski različiti, već nam istu stvar prikazuju iz različitih uglova.

Osnovni indikatori

Indikatore treba shvatiti kao jedan alat u trgovanju ali ih nikako ne smemo shvatiti kao magične formule koje nam govore gde treba slepo kupiti i prodati valute. Oni služe samo kao indikator i ništa drugo. Svaki indikator ima svoje dobre i loše strane i u različitim tržištima daje i različite rezultate. Najvažnije je da prepoznate tržište na kojem određeni indikator može imati više ili manje uspeha i da ga adekvatno tome više ili manje uzimate u obzir prilikom odlučivanja u trgovanju.

Jedan od osnovnih indikatora je MA (*moving average*), što se na srpski jezik može prevesti kao pokretni prosek. Dakle, to je jednostavno izračunavanje prosečne cene

za određeni broj proteklih cena na zatvaranju intervala. Da bi se *moving average* izračunao, pretrebno je da ubacite promenljivu koja mu govori za koliko poslednjih intervala treba da izračuna prosečnu vrednost. Ako je promenljiva 2, onda će *moving average* biti izračunat za poslednje dve vrednosti cena zatvaranja intervala. Pretpostavimo da je cena zatvaranja prvog intervala bila 10 a poslednjeg 12, onda će prosečna cena biti izračunata

Slika 2: SMA rastući trend

Slika 3: SMA opadajući trend

kao $(10+12)/2$ što nam daje rezultat 11. Kada se završi novi interval, u formulu se izbacuje poslednji i sada onaj koji je bio poslednji (12) postaje prvi, a na poslednje mesto se stavlja cena zatvaranja poslednjeg intervala koji je sada 13. Za novonastali vremenski period *moving average* će sada izračunati vrednost od $(12+13)/2$ što nam daje rezultat od 12,5 i tako dalje.

Izračunavanje MA

Vrednosti koje izračunava *moving average* su tačke koje se odlikavaju na grafikonu o kojem smo pričali u prošlom broju i koje svojim spajanjem daju liniju kretanja prosečne vrednosti cene u proteklih n perioda koliko mi to odredimo. Postoji više načina izračunavanja MA i ovaj koji mi obrađuje-

TREJDERI VAŽNOST TRENDA ISKAZUJU IZREKOM: „TREND IS YOUR FRIEND”

mo se zove *simple moving average*, što bi se moglo prevesti kao običan ili jednostavan pokretni prosek. Pored SMA postoje i drugi, kao što su *exponential moving average* (EMA) i *weighted moving average* (WMA). Oni se baziraju na ideji da u izračunavanju prosečne vrednosti ne stavljaju

Slika 1: SMA 21

Slika 4:
Ulazak u Long poziciju

istu težinu na sve cene zatvaranja u datom periodu, već smatraju da je mnogo važnije gde se cena zatvorila u poslednjem intervalu, pre nego

u prvom intervalu – koji je po vremenu najudaljeniji. Da bi vam to bilo jasnije u praksi, prikazaćemo graf na kojem je odslikan *simple moving average*, koji za izračunavanje prosečne cene uzima u kalkulaciju poslednjih 21 perioda, odnosno cene njihovih zatvaranja. Slika 1 vam predstavlja graf za EUR/USD koji je prikazan u obliku svećica i na kojem se SMA nalazi kao zelena linija koja prati cenu kretanja na grafu.

Slika sama za sebe nam ne znači mnogo ako ne znamo da je čitamo i prepoznamo signale koje nam daje indikator. Indikator *moving average* je indikator trenda, pa je njegova osnovna uloga da prikaže da li je reč o rastućem ili opadajućem trendu. Ukoliko je cena iznad *moving averagea*, onda se trenutno radi o rastućem trendu; možete videti kako to izgleda na Slici 2. Ukoliko je cena ispod *moving averagea*, onda je u pitanju opadajući trend, što je prikazano na Slici 3. U trgovanju je najvažnije da budete na strani trenda, u čemu vam ovaj indikator

Oprobajte se u Forex trgovini

Svi nestrpljivi koji bi želeli da vide kako izgleda elektronska platforma za trgovanje i oprobaju se u trgovanju sa virtuelnim (demo) novcem do iznosa od 100.000 USD, mogu se besplatno registrovati za ITS TREJDER platformu na sajtu www.trading-school.com. Sve cene valuta koje budete videli na platformi su u realnom vremenu i vi ste priključeni na globalno tržište valuta kao i svi profesionalni Forex trejderi.

Slika 5:
Ulazak u Short poziciju

može pomoći. Ne samo da je važno da budete u skladu sa trendom, već i da ulazite u poziciju na početku trenda a ne na njegovom kraju. Obe ove stavke vam indikator može pokazati i to na veoma jednostavan način. Prelazak iz jednog trenda u drugi predstavlja presecanje cene i *moving averagea*. Ukoliko cena preseca MA odozdo nagore i ostaje iznad MA, onda je to početak rastućeg trenda i vi možete ovaj moment iskoristiti da uđete u *long* poziciju. Ukoliko cena preseca MA odozdo nadole i ostaje ispod MA, onda je to početak opadajućeg trenda i ovaj moment iskoristite za ulazak u *short* poziciju. Ulazak u *long* poziciju je predstavljen na Slici 4, a ulazak u *short* poziciju je predstavljen na Slici 5.

Koliko ostati u poziciji?

U svakoj od pozicija ostajemo dok se ne promeni trend, kada zatvaramo prvobitnu poziciju i ulazimo u suprotnu. Dakle, ako smo prvo ušli u *long* poziciju, po promeni trenda je zatvaramo i u isto vreme otvaramo *short* poziciju.

Kao što vidite, da ne znate ništa drugo osim praćenja trenda i da koristite samo SMA indikator u odlučivanju o tome kada ući u *long* a kada u *short* poziciju, imali biste daleko veće šanse da budete profitabilni u trgovanju. U svakom slučaju, kao što smo rekli, svaki indikator ima svoje dobre i loše strane i na vama je sada da se detaljnije upoznate sa svim tajnama njegovog korišćenja kako bi vaši rezultati bili što bolji. Na

Slika 6: Sami probajte

Slici 6 se oprobajte u trgovanju i sami pokušajte da odlučite gde biste ulazili u *long* a gde u *short* poziciju i izračunajte koliko biste pritom zaradili u trgovanju. ■

Autor teksta je osnivač
International Trading School